

بین‌المللی

درآمدی بر صنعت گردشگری

www.ketab.ir

تألیف

مرتضی بذرافشان

عضو هیئت علمی مجتمع آموزش عالی بم

سرشناسه : بذرافشان، مرتضی، ۱۳۶۳ -
 عنوان و نام پدیدآور : درآمدی بر صنعت گردشگری/ تألیف مرتضی بذرافشان؛ ویراستار علمی مریم صداقت.
 وضعیت ویراست : [ویراست ۳].
 مشخصات نشر : تهران: مهکامه، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری : ۲۵۶ص: مصور، جدول.
 شابک : 978-600-7127-38-4
 وضعیت فهرستنویسی : فیپا
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۲۵۶.
 موضوع : گردشگری
 موضوع : Tourism
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۶ ۳۸ ب۱/۱۵۵۵ G
 رده‌بندی دیویی : ۳۳۸/۴۷۹۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۷۶۲۸۸۷

نام کتاب: درآمدی بر صنعت گردشگری

تألیف: مرتضی بذرافشان

ناشر: مهکامه

ویراستار علمی: مریم صداقت (دکترای مدیریت گردشگری، دانشگاه علامه طباطبائی تهران)

صفحه آرا: الوهاب

چاپ و صحافی: اصلانی

نوبت چاپ: سیزدهم/۱۴۰۲

تیراژ: ۵۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۷-۳۸-۴

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با «قانون حقوق مؤلفان و مصنفان مصوب ۱۳۴۸» برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر مهکامه می‌باشد. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب (از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس برداری، نشر الکترونیکی، هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، سی‌دی، دی‌وی‌دی، فیلم، فایل صوتی یا تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از نشر مهکامه ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

انتشارات مهکامه: ناشر تخصصی گردشگری و هتلداری

نشر و پخش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به لبافی‌نژاد، کوچه انوری، پلاک ۸، طبقه دوم

فکس: ۶۶۹۶۱۵۰۹

تلفن: ۶۶۴۸۸۲۰۳ - ۶۶۴۹۷۰۵۰ - ۶۶۹۶۱۵۰۹

واتساپ: ۰۹۰۳۲۶۷۴۸۴۴

همراه: ۰۹۱۲۳۹۷۴۰۲۱

www.mahkameh.com

اصلاحات و الحاقات احتمالی، در سایت انتشارات مهکامه:

en_mahkame@yahoo.com

پست الکترونیکی:

telegram.me/mahkamepublisher

تلگرام:

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار ویرایش سوم
۱۳	فصل اول / مبانی گردشگری
۱۳	۱.۱ مقدمه
۱۵	۱.۲ واژه‌شناسی مسافر
۱۶	۱.۲.۱ طبقه‌بندی مسافران
۱۸	۱.۳ تعریف گردشگری
۲۰	۱.۳.۱ گردشگر
۲۱	۱.۴ انواع گردشگری
۲۲	۱.۴.۱ انواع گردشگری بر اساس مرز جغرافیایی
۲۳	۱.۴.۲ انواع گردشگری بر اساس نوع فعالیت
۲۳	۱.۴.۳ ۱.۲.۴ گردشگری فرهنگی
۲۴	۱.۴.۳ ۲.۲.۴ گردشگری روستایی
۲۵	۱.۴.۳ ۳.۲.۴ گردشگری شهری
۲۶	۱.۴.۳ ۴.۲.۴ گردشگری مذهبی
۲۸	۱.۴.۳ ۵.۲.۴ گردشگری ورزشی و ماجراجویانه
۲۹	۱.۴.۳ ۶.۲.۴ گردشگری تجاری
۳۱	۱.۴.۳ ۷.۲.۴ گردشگری الکترونیک
۳۲	۱.۴.۳ ۸.۲.۴ گردشگری سلامت
۳۳	۱.۴.۳ ۹.۲.۴ گردشگری ادبی
۳۵	۱.۴.۳ ۱۰.۲.۴ گردشگری خلاق
۳۷	۱.۴.۳ ۳.۴.۱ انواع گردشگری بر اساس اثرات
۳۸	۱.۴.۳ ۵.۴.۱ گردشگری از آغاز

۳۸	۱. ۵. ۱ اولین گردشگران
۴۰	۱. ۵. ۲ اولین جاده‌ها
۴۱	۱. ۵. ۲. ۱ جاده ابریشم
۴۲	۱. ۵. ۳ اولین کشتی‌ها
۴۳	۱. ۵. ۴ اولین تورها
۴۳	۱. ۵. ۵ اولین آژانس‌های مسافرتی
۴۵	۱. ۵. ۶ اولین‌ها در حمل و نقل
۴۵	۱. ۵. ۶. ۱ سفر با کالسکه
۴۵	۱. ۵. ۶. ۲ مسافرت آبی
۴۶	۱. ۵. ۶. ۳ مسافرت ریلی
۴۷	۱. ۵. ۶. ۴ مسافرت با خودرو و وسایل موتوری
۴۹	۱. ۵. ۶. ۵ مسافرت هوایی
۵۰	۱. ۵. ۷ اولین اقامتگاه‌ها

فصل دوم / تقاضای گردشگری

۵۱	۱. ۲ مقدمه
۵۲	۲. ۲ تقاضا در گردشگری
۵۴	۱. ۲. ۲ عوامل تعیین‌کننده تقاضای گردشگری
۵۵	۲. ۲. ۲ روندها و تغییرات تقاضای گردشگری
۵۶	۱. ۲. ۲. ۲ رشد جهانی
۵۶	۲. ۲. ۲. ۲ گسترش جهانی
۵۷	۳. ۲. ۲ گرایش‌های کنونی تقاضای گردشگری
۵۷	۱. ۳. ۲. ۲ جهانی‌سازی تقاضای گردشگری
۵۷	۲. ۳. ۲. ۲ تمرکززدایی از تعطیلات سالانه
۵۷	۳. ۳. ۲. ۲ توجه بیشتر به محیط زیست
۵۸	۴. ۳. ۲. ۲ شیوه‌های در حال تغییر زندگی
۵۸	۵. ۳. ۲. ۲ تعداد بیشتر گردشگران مستقل در برابر گردشگران گروهی
۵۹	۳. ۲ رفتار گردشگران
۶۱	۱. ۳. ۲ اهمیت رفتار گردشگران
۶۲	۴. ۲ انگیزه در گردشگری
۶۳	۱. ۴. ۲ شاخص‌های انگیزشی در گردشگری

۶۴	۲.۴.۲ مدل‌های انگیزشی در گردشگری
۶۵	۲.۴.۲.۱ مدل پلاگ
۶۸	۲.۴.۲.۲ مدل انگیزشی کششی و رانشی
۷۱	۲.۴.۴.۳ تئوری کوهن
۷۲	۲.۴.۴.۴ موانع تقاضا برای سفر

فصل سوم / عرضه گردشگری ۷۵

۷۵	۱.۳ مقدمه
۷۶	۲.۳ عناصر اصلی عرضه گردشگری
۷۸	۱.۲.۳ حمل و نقل
۸۰	۱.۲.۳.۱ حمل و نقل هوایی
۸۳	۱.۲.۳.۲ حمل و نقل ریلی
۸۳	۱.۲.۳.۳ حمل و نقل جاده‌ای
۸۶	۱.۲.۳.۴ حمل و نقل آبی
۸۷	۱.۲.۳.۵ سایر روش‌های حمل و نقل
۸۸	۲.۲ اقامت
۹۱	۱.۲.۳ تخت و صبحانه
۹۱	۲.۲.۳ تفرجگاه‌های مالکیت زمانی
۹۲	۳.۲.۳ کمپینگ و اردوگاه
۹۲	۴.۲.۳ متل
۹۳	۵.۲.۳ مسافرخانه
۹۳	۶.۲.۳ زائرسرا
۹۳	۷.۲.۳ خانه دوم
۹۴	۸.۲.۳ اقامتگاه‌های بوم‌گردی
۹۵	۳.۲.۳ خدمات غذایی
۹۷	۱.۳.۲.۳ رستوران‌های سنتی
۹۷	۲.۳.۲.۳ کافه تریا
۹۸	۳.۳.۲.۳ رستوران‌های فست فود
۹۸	۴.۲.۳ تجارت سفر
۹۸	۱.۴.۲.۳ سازمان‌های فرایندتوزیع
۹۹	۲.۴.۲.۳ آژانس‌های مسافرتی

۱۰۲	 سیستم توزیع جهانی	۳.۴.۲.۳
۱۰۳	 عمده فروش تور	۴.۴.۲.۳
۱۰۴	 واسطه های ویژه	۵.۴.۲.۳
۱۰۴	 بنگاه های سفرهای تشویقی	۶.۴.۲.۳
۱۰۵	 نمایندگان فروش هتل ها	۷.۴.۲.۳
۱۰۵	 توزیع خودکار	۸.۴.۲.۳
۱۰۵	 اپلیکیشن های سفر	۹.۴.۲.۳
۱۰۷	 رویدادها	۵.۲.۳
۱۰۷	 جشنواره ها	۱.۵.۲.۳
۱۰۸	 جلسات ملاقات و همایش ها	۲.۵.۲.۳
۱۱۰	 نمایشگاه های بین المللی	۳.۵.۲.۳
۱۱۱	 جاذبه ها	۶.۲.۳
۱۱۵	 روح مهمان نوازی	۳.۳
۱۱۵	 آشنایی با تفسیر میراث طبیعی و فرهنگی	۴.۳
۱۱۶	 راهنمای تور و تفسیر	۱.۴.۳
۱۱۸	 اصول پانزده گانه تفسیر میراث	۲.۴.۳

فصل چهارم / اثرات گردشگری ۱۲۱

۱۲۱	 مقدمه	۱.۴
۱۲۲	 اثرات اقتصادی گردشگری	۲.۴
۱۲۳	 ۱.۲. اثرات اقتصادی گردشگری بین المللی	۱.۴
۱۲۷	 ۱.۲.۴ ده مقصد برتر گردشگری بین المللی	۱.۴
۱۲۹	 ۲.۱.۲ اشتغال	۲.۴
۱۳۰	 ۳.۱.۲ اقتصاد محلی	۳.۴
۱۳۱	 ۴.۱.۲ تراز پرداخت ها	۴.۴
۱۳۲	 ۵.۱.۲ سرمایه گذاری	۵.۴
۱۳۲	 ۶.۱.۲ درآمدهای مالیاتی	۶.۴
۱۳۳	 ۷.۱.۲ فشار تورمی	۷.۴
۱۳۴	 ۸.۱.۲ ضرایب فزاینده اقتصادی	۸.۴
۱۳۵	 ۹.۱.۲ توزیع گسترده منافع اقتصادی	۹.۴
۱۳۷	 ۱۰.۱.۲ تغییرات ساختاری (وابستگی به گردشگری)	۱۰.۴

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً وَقَدَّرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا لِيَالِي وَ
أَيَّاماً آمِنِينَ (سبا: ۱۸)

و میان آن‌ها و شهرهایی که در آنجا بر نعمت و بربرکت گردانیم باز قریه‌هایی (نزدیک بهم) قرار دادیم و
با فاصله کوتاه و سیرسفری معین و آن‌ها را گفتیم که در این ده و شهرهای نزدیک بهم شبان و روزان با
ایمنی مسافرت کنید.

پیشگفتار ویرایش سوم

«اکنون که شما در حال مطالعه این کتاب هستید، سفرتان برای شناخت ماهیت صنعت گردشگری آغاز شده است. با فرض صحت ادعاهای آینده‌نگران، شما در حال مطالعه بزرگ‌ترین صنعت جهان هستید». این جمله مقدمه کتاب «شناخت صنعت گردشگری، اصول، رویه‌ها و رویکردها» تألیف گلندر و ریچی (۲۰۱۱) است که با همکاری استاد گرامی جناب آقای دکتر حمید ضرغام بروجنی و آقای حمید ایوبی گردی آن را ترجمه و منتشر کردیم. تجربه تدریس این کتاب توسط اینجانب و بازخورد و پیشنهادات فعالان گردشگری و اساتیدی که این کتاب را مطالعه و تدریس کرده بودند، این احساس را به وجود آورد که می‌توان محتوای کتاب را برای استفاده بیشتر و تاثیرگذارتر علاقه‌مندانی که آشنایی کمتری با صنعت گردشگری دارند و قصد دارند با گذراندن دوره‌های کوتاه‌مدت آموزشی در صنعت گردشگری و هتلداری مشغول به فعالیت شوند، به زبان ساده‌تر بیان شود و از مثال‌های داخلی و بومی استفاده گردد. لذا با مشورت اساتید و مدیریت انتشارات مهکامه و با پایه قرار دادن کتاب («شناخت صنعت گردشگری، اصول، رویه‌ها و رویکردها»)، نگارش کتاب کنونی را آغاز کردم. حاصل کار کتابی است که در ۷ فصل و با ارجاع به سایر کتاب‌ها و مقالات به‌روز گردشگری تألیف و تدوین شده است. به نظر می‌رسد که نقطه قوت این کتاب پیروی از سرفصل‌های پیشنهادی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی برای دوره‌های کوتاه‌مدت، کسب نظر خبرگان و اساتید و استفاده از مثال‌های داخلی در تعریف و تشریح مفاهیم و همزمان حفظ رویه باشد. در ویرایش دوم و متعاقباً سوم سعی شده است تا

ضعفها و ایرادات موجود برطرف شود و در مواردی مطالب تکمیلی نیز به کتاب افزوده شود. ضمن این که آمار و ارقام گردشگری به روزرسانی شدند.

در این جا برخود لازم می دانم از تمامی اساتید دوران تحصیل، اساتید دانشگاه علامه طباطبائی، که هنوز هم شاگرد کوچک آن ها محسوب می شوم، تشکر کنم و از عزیزی که در فرایند آماده شدن این کتاب بنده را همراهی کردند و نظرات ارزشمند آن ها بر غنای مطالب افزود سپاسگزاری نمایم. در این فرایند نکات، پیشنهادات و تذکرات کلیدی خانم دکتر مریم صداقت (دکترای مدیریت گردشگری از دانشگاه علامه طباطبائی تهران)، ساراسادات مکیان (دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت جهانگردی از دانشگاه علامه طباطبائی) و آقای آرش نورآقایی بسیار راهبردی و راهگشا بود. همچنین از مدیریت محترم انتشارات مهکامه سرکار خانم قنبری که با پیگیری های ویژه خود باعث تسریع فرایند تهیه و چاپ کتاب شدند، کمال تشکر را دارم.

و بالاخره با پذیرش ضعفها و اشتباهات احتمالی از اساتید گرامی، کارشناسان ارجمند، پژوهشگران و دانشجویان محترم و راهنمایان گردشگری عزیز تقاضا دارم تا نظرات ارزشمند خود را از طریق رایانامه Bazrafshan2019@gmail.com یا تماس با انتشارات مهکامه در اختیار ما قرار دهند، کمالین که نظرات ایشان در ویرایش دوم کتاب نیز مدنظر قرار گرفته و بسیار راهگشا بود.

مرتضی بذرافشان

تابستان ۱۳۹۸